

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Artykuł "15 Skolsk hłdka. Sociln pe o dt..."

Liczba stron oryginału

2

Liczba plików skanów

3

Liczba plików publikacji

3

Sygnatura/numer zespołu

TR 031.097

Data wydania oryginału

1910

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Digitalizacja

Školská hlídka.

Sociální péče o děti.

I. V kruzích nevzdělaných rodičů panuje posud názor, že jsou děti jejich majetkem. Je to mínění, které má platnost u národů nekulturních. Státy kulturní odhaly všude rodinné velikou část právomoci nad potomstvem. Zasahují do rodiny zejména na ochranu dětí. Při tom ponechávají rodinné péči o tělesné dobro dětí téměř výhradně; má svému dorostu poskytovat byt, jídlo a šat. Ale také duši dětskou má vzdělávat, budít v ní smysl pro dobro a podněcovat ji k jeho konání. Stane-li se, že se rodiče proti těm příkazům hrubě prohřeší, sakračuje stát proti nim; nese, aby byly děti týrány, a když jim hrozilo v rodinném ovzduší nebezpečí zpusťnutí, ujímá se jich a dává je pod zvláštní poručenství.

To je státní činnost zachraňovací nebo negativní. Při té sestává. Není možná nechat dorůstající pokolení bez určité míry znalosti a dovednosti, neboť podle jeho vzdělání celá společnost pokračuje k dokonalejším formám životním, anebo se na té cestě opozduje. Tu starost nelze svěřit rodičům, neboť by ji mnozí nedostáli. Dilem proto, že k vyučování dětí nemají potřebného času, dilem proto, že se jim k tomu nedostává nutných vědomostí. Stát nařizuje, jaká má být nejmenší míra vzdělání, kterou si mají mladá pokolení osvojit, zakládá školy a předpisuje jejich povinnou návštěvu. Chce také, aby škola vedle vyučování měla blahodárný vliv i na srdce žáků, aby z nich vychovala dobré lidi. A práce má povinná škola mnohé odpůrce, a je zvláštní, že zejména v kruzích, jež platí za oporu státu, v kněžstvu a ve šlechtě. V úvahách o tom, zda je lépe, aby vzdělání vytvořilo lepší podmínky společenského žití, či aby v nevzdělanosti nevznikaly snahy po duševní samostatnosti a po hospodářské a třídní emancipaci, rozhodly se pro druhé, protože v tom vidí vlastní prospěch.

Vychovatelé říkají, že škola má vzdělávat nejen ducha, ale také tělo. Školská praxe tomu neodpovídá, ano celé zařízení školy jakoby mluvilo proti té povinnosti. Děti tráví skoro všechny vyučovací čas v lavicích, které jsou nanejvýš nepohodlné. Snáší v nich botovou tryzň, a ta je tím škodlivější, čím je tělo častěji mladší a menšího odporu schopno. Školní zákon, jakoby v souhlasu s vychovateli, kteří chtějí dbát i o tělo dětské, zavádí do školy tělocvik. Počet tělocvičných hodin ve škole je však neobyčejně malý; v I. třídě je mu na př. vykázána z 19 hodin jen jediná; na měšťanské škole na 30 hodin 2 hodiny. To je ovšem nedostatečná náhrada za újmu, kterou trpí dětské tělo v hodinách ostatních. Jestli si v té době snad tělo oddechne od škodlivého nehybného sedění, tím se pro tělesný rozvoj nevykonalo pranic.

Mnozí učitelé to uznávají, a kdykoli mohou, odvádějí děti ze školní budovy. Využívají na hřištích hodiny tělocvičných. Školní tělocvičny mívají mnohé závady; střídá se v nich mnoho tříd, a zůstává tam po nich nejen vydýchaný vzduch, ale také mnoho prachu. Žáci v nich totiž cvičí v obuvi, ve které přišli z domova do školy, a to i tehda, když je zablácena. Učitelé konávají s dětmi vycházky do přírody a učí tam přírodopis a zeměpis, anebo konají delší cesty, aby dovedli děti do továren, řemeslnických dílen a muzeí. Při mnohých školách jsou školní sádky, v Čechách je má ze šesti škol vždy pět, při některých jsou pokusná pole. Učitelé tam svou žáky a zaměstnávají je. Žactvo pobývá na čerstvém vzduchu a zaměstnává se příměrnou prací. Vedle toho obohacuje také své vědomosti, neboť pozoruje půdu, kterou vzdělává: jaké je její složení, kteří živočiši a které rostliny na ní žijí společně jako ve svazku rodinném.

Někteří vychovatelé chtějí udělati tělesnou práci základem všeho vyučování. Rádi by je zařídili tak, aby pojednávalo především o věcech, které by děti při práci v záhradách a dílnách měly v rukou a na očích. Do školy by se vnesl nový duch. Byla by pokračováním života domácího, zkušenosti, které by si děti přinášely z domova, by se v ní využítkovaly a stavělo by se na nich dál. To je ideál hodné vzdálený; ze šesti tisíc škol v Čechách má chlapecké ruční práce jen 40, neobyčejně malý počet. Škola by se měla úzce připojit k životu, učiti jeho denní práci, ale není pro to pořád porozumění. Jak by děvčatům prospělo, kdyby se učila věsti domácnosti! Ale k tomu se nevedou ani na jedné škole. 32 škol má vlastní školní kuchyni, ale z nepochopitelných příčin nedochází do 29 z nich děvčata, aby se v nich učila kuchyňským pracím, jen 3 z nich zasvěcují děvčata v příští jejich zaměstnání. I jinak se praktické dílné vzdělání zanedbává. V Čechách je půl druhého sta škol mateřských, asi 80 opatroven a 13 jezele. Děvčata by si z nich odnesla veliký zisk, kdyby tam opatrovala malé chovance a brála si s nimi. Kde se to děje, všude docházejí větší žáčky k malým dětem rády a mezi oběma mladými pokoleními vznikají svazky přátelství a lásky. Ale nestává se to často, jen 44 českých škol měšťanských posílá žáčky do mateřských škol. Všechna tato činnost by byla znamenitou protívahou nynějším požadavkům školních, které se obracejí nejčastěji jen k paměti.

Péče o žactvo se nesmí omezovati jen na dobu jeho pobytu ve škole. Učitelé konající opravdové své poslání v mládeži nacházejí mnohé nepravdivosti v rozumném i mravním vývoji dětském, studují je a hledají jejich příčiny. Nacházejí je zhusť v nedostatečcích tělesných. Při úzké souvislosti těla a duše ukáže se jako překážka zdárného vývoje duševního

nejm nápadná porucha tělesného organismu, ale jako každé jeho strádání. Učitelé šli tím neblahým zjevům postopě a našli jejich původ v domácím životě žáků. Odryli některé stránky dětství, dříve přehlížené. Bylo sice dávno známo, že děti konají doma těžké práce tělesné, ale podrobné údaje o ní zjistila většinou teprve nejnovější doba. Bylo všude konstatováno, že se děti zabývají ve službách rodinné nouze a zaměstnavatelské ziskuchtivosti skrovných sil tělesných, podkopávají své zdraví, a když potom přicházejí do školy, je jejich duch otupen a neschopen vzdělání.

Z toho otroctví práce je třeba děti vytrhnouti a vrátiti je jejich vlastním povolání, hrám a starostem žákovským. Ale i takové děti, jež nejsou doma zaměstnány výdělečnou prací, nepřicházejí vždy do školy s myslí vničitou, prostou veškeré tísně. Bývají to ony, jež jsou z rodin, které trpí hmotným nedostatkem. Dělníková mzda obnaší nejčastěji jen tolik, aby uhradila výrobní náklad jeho pracovní síly. Tím úhrnným nákladem se nemají rozuměti nezbytná vydání pro život samotného dělníka, ale i ona, kterých vyžaduje rodina, žena a děti. Nárok na mzdu, jež by hradila obojí, si dělníci těžko vybojujávají. Bývají nuceni uskrovnovati rodinná vydání do posledních krajností; odtud pramení mnohé škody pro ně, a mnohé, často osudnější, pro jejich děti a žáky.

Mezi kulturními lidmi není snad nikoho, jenž by neuznal, že stát nebo národ by neměly povinnosti zřizovati školy, jež vzdělávají ducha mládeže. Ale posud jen ojediněle proniká přesvědčení, že je rovněž důležitou jejich povinností pečovati o tělesné dobro mládeže. Tělesné zdraví dětské nemůže se rozvíjeti doma v nepřiměřených a špatně spravených bytech, trpí, není-li mladé tělo chráněno oděvem a obuví proti nepříznivým vlivům povětrnostním, nebo strádá-li nedostatkem potravy, či nezakročuje-li se hned proti každému klíčku nemoci. To jsou vlastní pole sociální péče o mládež, a společnost vyspělá jich nemůže nechat ležeti ladem.

pivo. Místní organizace zemědělců svolává na neděli 11. prosince veřejnou protestní schůzi proti drahotě potravin a novému zdražení mléka. Vše bližší bude na plakátech. Stokorcovým agrárníkům nutno říci, že zdražené mléko nekupujeme a uvidíme, zda je dají prasatům, jak neustále prohlašují.

Z Poorlicka.

Hradec Králové, 26. listopadu.

Veřejná schůze o hospodářské a politické situaci vzhledem k nynější drahotě konala se v neděli 20. listopadu v Dělnickém domě „Na stělnici“. Jak krutě doléhají dnešní drahoty a nedostatek zaměstnání na široké vrstvy dělnictva, o tom svědčí veliká účast na schůzi. Nově upravený sál Dělnického domu byl obsazen do posledního místa a referát říšského poslance soudr. Tomáška z Vídně byl vyslechnut za napjaté pozornosti a provázen častým souhlasem.

Lidové divadlo v Dělnickém domě „Na stělnici“ zahajuje svoji činnost již tuto neděli hrou „Václav Hrobčický z Hrobčic“, kterou sehraje dramatický odbor „Havlíčka“ z Malšovic. Vstupné i úprava míst jsou zřízeny tak, aby nejširší vrstvy občanstva, zejména nejchudšího měly možnost použití náležitě zábavy a spolu i výchovy této. Platí se na vyhrazeném sedadle 50 h za sedadlo u stolu 40 h a k stání 20 h. Začátek je o 1/8. hod. več.

Značný počet úrazů v cukrovarech lze u nás napočítati za letošní kampaně. Z těchto většina je smrtelných. Příčina jistě leží v tom, že není dbáno ochranných opatření a tu je nutno volati k zodpovědnosti dozorní orgány, zejména živnostenský inspektorát, který především jest povolán dle daných předpisů zákona, aby nebylo hazardováno životy a zdravím dělníků.

Úmrtí. V pátek v 1 hodinu v noci zemřel po dlouhé a trápivé nemoci soudruh Josef Joudal, advokátní úředník a starosta okresní nemocenské pokladny v Hradci Králové. Zesnulý byl přímé povahy a ko-

PO SOUŠI DO INDIE

nazývá se nový, skvěle ilustrovaný cestopis proslulého švédského badatele

dra Svena Hedina,

jenž překladem prof. L. Tošnera počal právě vycházeti. SVEN HEDIN je moderní cestovatel, nelekající se ani obtíží ani nebezpečí, může-li přinést z cesty novinky, dosud nikým nezbádané. Proto každý jeho cestopis má nejen ráz pravdivosti, ale jsou to vesměs nově, v žádném cestopise nepopsané věci, kteréž náš cestovatel vypravuje.

Pouze Sven Hedinovi je podobná směrlá myšlenka, proniknouti od Černého moře Kavkazem, Armenií, napříč Persií, Seistanem a Beludžistanem do Indie

a na této cestě získati pro čtenářstvo všech světa dílu nové zprávy i vědecké objevy. Čtete toto nové vzácné dílo lidské odvahy — budete jim nadšeni, uneseni!
4973

Cestopis „Po souši do Indie“ vychází v bohatě ilustrovaných sešitech po 60 hal. a lze si vyžádati 1. sešit na ukázkou v kterémkoli knihkupectví, jakož i v podepsaném nakladatelství. Předplatné na 10 seš. s pošt. záslilkou K 6.20.

J. OTTO V PRAZE,
Karlovo nám. 34. Filiálka ve Vídni I. Gluckg. 3.

Chcete-li čísti Sienkiewiczův nový román VE VÍRECH

který počal právě vycházeti v Levné ilustrované knihovně, požádejte svého knihkupce neb nakladatelství E. Beauforta v Praze o první sešit na ukázkou

! Z D A R M A !

Právě vyšel sešit 3. současně se svazkem prvním. 948

Skulinův kalendář praktického strojnictví na rok 1911.

Příruční kniha pro inženýry, majitele a správce parostrojních závodů a praktické strojníky. Kapesní 8° v angl. plátně váz., 1300 stran, 208 vyobrazení. Cena 3 K, poštou K 3.20. 2684
Nákladem knihkupectví Josefa Šolce na Kladně.